

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "אֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחִמִים" רְאִשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:07

עֲרַשׁ"ק כַּג' אִיר תִּשְׁע"ד (3.5.2014) "צִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:20 (ר"ת 21:04)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי... שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם" (א' א')

על הכתוב: "שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם", דָּרְשׁוּ חֲזו"ל בַּמִּדְרָשׁ (ילקוט שמעוני במדבר): "בְּשַׁעַה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, נִתְקַנְאוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּהֵן (=בְּיִשְׂרָאֵל), (וְאָמְרוּ): מָה רָאוּ (יִשְׂרָאֵל) לְהִתְקַרֵּב (אֶל ה') יוֹתֵר מִן (יִתֵּר) הָאוֹמוֹת. סָתֵם פִּיהֶן הַקִּב"ה, (וְ)אָמַר לְהֵן (=לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם): הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם, שְׁנֹאמַר: 'הָבוּ לֵה' מִשְׁפַּחוֹת עַמִּים', כְּשֵׁם שְׁבַנִי (יִשְׂרָאֵל) מִבִּיאִין...".

וְנִתְיַגְעוּ הַמְּפָרְשִׁים לְהַבִּין, מָהִי הַתְּשׁוּבָה שֶׁהַשֵּׁיב הַקִּב"ה לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם – "הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם"? וְכִי בְּגִלְלַת סֵפֶר הַיּוֹחֲסִין שְׁלָחָם קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה? וְעוֹד, אֵיפֹה מְצִינּוּ שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל סֵפֶר יוֹחֲסִין?

כְּדִי לְיָשֵׁב כָּל זֹאת, נִקְדִּים לְהַבִּיאַ מָה שֶׁפָּרַשׁ הַ"קְדוּשָׁת לְוִי" (במדבר ד"ה), עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים עַד, ד'), שֶׁבַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן מְכּוּנּוֹת כְּנֶגֶד שְׁשִׁים רְבּוּא שׁוֹרְשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל – כָּל נִשְׁמָה מְכּוּנָה כְּנֶגֶד אוֹת אַחַת שֶׁבַּתּוֹרָה. וְכַתֵּב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (וּאֲתַחֲנֵן אוֹפֵן קַפּוֹ), שֶׁעֲנִינָן זֶה נִרְמָז בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא רְאִשֵׁי תִיבוֹת: יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת לְתּוֹרָה – כְּדִי לְרְמוֹז שְׁכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא כְּנֶגֶד אוֹת אַחַת מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף אֶת דְּבָרֵי הַ"מְאֹר עֵינַיִם", הָאוֹמֵר (פֶּרֶשׁת חוֹקֵת): "יִדּוּעַ כִּי שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת לְתּוֹרָה, וְכַנְגְּדָן יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא שׁוֹרְשֵׁי נִשְׁמוֹת... וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בַּתּוֹרָה... וְהָאוֹת מְשַׁפִּיעָה עַל הָאָדָם שֶׁפֶע וְחִיּוּת... וְצָרִיף לִידְעָ (=לְדַעַת) כִּי הָאוֹת שׁוֹרָה בְּפֶה הָאָדָם... (וְהִנֵּה יְדוּעַ) (ש') סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁחֲסֵרָה מִמֶּנּוּ אוֹת אַחַת (הוּא) פְּסוּל, וְאִינוּ נִחְשָׁב לְתּוֹרָה, וּמִטַּעַם זֶה, כִּי כָּל אוֹת חֲשׁוּבָה, בְּהַצְטָרֵף כָּלָם יַחַד...".

בְּהַמְשָׁךְ דְּבָרָיו מִבְּאֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם", שֶׁהִטְעֵם לְכַךְ שֶׁמִּשֶׁה רִבְנּוּ נִקְרָא בַּתּוֹרָה "מֹשֶׁה סִפְרָא (=סוֹפֵר) רִבְהַ דְּיִשְׂרָאֵל" (סוֹטָה יג'), הוּא מְשׁוּם שֶׁמִּשֶׁה רִבְנּוּ לְמִד כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֵיךְ לְהִיּוֹת קָשׁוּר וְדְבוּק עִם אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלִכֵּן נִמְצָא, שֶׁבְּכַךְ עָשָׂה מֹשֶׁה אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְסֵפֶר תּוֹרָה מוֹשְׁלֵם וְכָשֵׁר, שֵׁישׁ בּוֹ אֶת כָּל שְׁשִׁים רְבּוּא הָאוֹתִיּוֹת. וְלִכֵּן, אוֹמֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם", כָּל מִי שְׁחוֹטָא, הָרִי הוּא פּוֹגֵם בְּאוֹתָהּ אוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁהוּא מְכּוּן כְּנֶגְדָהּ, וְעַל-כֵּן צָרִיף הוּא לְתַקֵּן אֶת דְּרָכָיו עַל-יְדֵי חֲרָטָה שֶׁהוּא מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ. שְׁכֵן, חֲרָטָה הוּא מְלִשׁוֹן "חֲרָט", דְּהֵינּוּ שְׁיַחֲזוֹר וְיַחֲרוֹט אֶת אוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּנֶגֶד נִשְׁמָתוֹ שֶׁנִּפְגְּמָה. וְזֶהוּ הַעֲנִין שֶׁל הַתְּשׁוּבָה – שֶׁצָּרִיף לְהַשִּׁיב אֶת הָאוֹת שֶׁנִּפְגְּמָה בַּחֲזָרָה לְמִקּוּמָה.

עַל פֶּן אָמְרוּ חֲזו"ל (שַׁבַּת קה'): "הָעוֹמֵד עַל הַמַּת בְּשַׁעַת יְצִיאַת (ה)נִשְׁמָה, חָיִב לְקַרְוֵעַ, הָא לְמָה זֶה דּוֹמָה? לְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁנִּשְׁרָפָה". שְׁכֵן, הִיּוֹת וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא כְּנֶגֶד אוֹת אַחַת בַּתּוֹרָה, הָרִי שְׁכָאֲשֶׁר נִפְטָר אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, הָרִי סֵפֶר הַתּוֹרָה כְּאִילוֹ נִשְׂרָף (אֶלָּא שֶׁהַקִּב"ה מִבִּיא אָדָם אַחֵר, שֶׁנּוֹלָד בְּמִקּוּמוֹ, וּמְשַׁלֵּם אֶת הָאוֹת הַחֲסֵרָה).

נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מְכָל זֶה, כִּי שָׂרַשׁ נִשְׁמוֹת שְׁשִׁים רְבּוּא יִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁשֵּׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲזו"ל עַל הַפְּתוּב בְּסֵפֶר בְּרַאשִׁית (ה', א'): "זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם" – דְּהֵינּוּ "זֶה סֵפֶר", הוּא סֵפֶר הַתּוֹרָה שֵׁישׁ בּוֹ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת – וְהוּא "תּוֹלְדוֹת אָדָם" כִּי מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ שְׁשִׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הַקְּרוּיִים "אָדָם".

מֵעַתָּה יֵאִירוּ דְבָרֵי חֲזו"ל בַּמִּדְרָשׁ: "בְּשַׁעַה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, נִתְקַנְאוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּהֵן (=בְּיִשְׂרָאֵל), (וְאָמְרוּ): מָה רָאוּ (יִשְׂרָאֵל) לְהִתְקַרֵּב (אֶל ה') יוֹתֵר מִן (יִתֵּר) הָאוֹמוֹת. סָתֵם פִּיהֶן הַקִּב"ה, (וְ)אָמַר לְהֵן (=לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם): הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם, שְׁנֹאמַר: 'הָבוּ לֵה' מִשְׁפַּחוֹת עַמִּים', כְּשֵׁם שְׁבַנִי (יִשְׂרָאֵל) מִבִּיאִין...".

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַקִּב"ה "סָתֵם פִּיהֶן" שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם, כִּינֵן שֶׁפִּיהֶם שֶׁל הַגּוֹיִים סְתוּמִים, כִּי אֵין בְּהֶם שׁוּם אוֹת מְאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּפִי שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל, שְׁלָכָל אַחַת וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אוֹת אַחַת מְאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁמִּמֶּנָּה הוּא מְקַבֵּל אֶת חִיּוּתוֹ. וְלִכֵּן אָמַר הַקִּב"ה לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם: "הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם... כְּשֵׁם שְׁבַנִי (יִשְׂרָאֵל) מִבִּיאִין". שְׁכֵן,

ספר התורה הוא ספר היוחסין של ישראל. שהרי, יניקת ששים רבוא נשמות ישראל הוא מששים רבוא אותיות התורה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"מט'(49) ימי הספירה הם כמנין "לב טוב"(49)

בפרשה הקודמת למדנו יסוד גדול וחשוב בעבודת ה' – שצריך כל אחד ואחד לעבוד את ה' בשבע המידות: **חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות**. וצריך כל איש ישראל לתקן ולקדש מידות אלו (דהינו, לעשות צדקה וחסד עם הזולת, לא להתנהג עם הסובבים אותו במידת הגבורה/דין וכו').

וזה ענין ספירת העמר, שבהם אנו סופרים שבעה שבועות, שהם כנגד שבע המידות שהבאנו. וזאת, כדי להגיע לחג השבועות (זמן מתן תורתנו) ולקבל את התורה, כשאנו מתוקנים ומזופכים בשבע המידות הנ"ל. ולכן בכל שבוע יש לתקן מידה אחת – בשבוע הראשון של ימי ספירת העמר יש לתקן את מידת ה**חסד**, בשבוע השני את מידת ה**גבורה**, וכן הלאה. אם כך, צריכים אנו לדעת איך אנו יכולים לתקן את המידות הרעות שבקרבנו בזמן כה קצר?

כדי להבין כל זאת, נקדים להביא את הכתוב בפרקי אבות (ב', ט'): "חמשה תלמידים היו לו, לרבן יוחנן בן זכאי... אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך ישרה (=מהי המידה הטובה ביותר) שידבק בה האדם... רבי אלעזר אומר: **לב טוב**. אמר להם (רבן יוחנן בן זכאי): רואה אני את דברי אלעזר בן ערף מדבריתם...". ופרש רבנו עובדיה ברטנורא: "לפי שהלב הוא המניע לכל שאר הפוחות, והוא המקור שממנו נובעות כל הפעולות (=המידות)".

ומאחר וה**לב** הוא שרש כל המידות, לכן תכלית האדם בעולם הנה היא להשליט את הנשמה שבמח על ה**לב**, המפעיל את איברי הגוף לעשות מעשה. כפי שאומר האר"י הקדוש (שער הפנונת דרוש א' לפסח), שתכלית עבודת האדם היא להגיע למדרגת "מח שליט על לב". שהרי, המח הוא משכן הנשמה הקדושה ושרש המחשבה והדעת, ושם אין שום תשוקה ותאוה לדברים הגשמיים.

ועוד כתוב בספרים הקדושים, שעיקר תפקיד המח שהוא משכן הנשמה, ללמד ולהשפיל, והוא אף מזהיר את האדם להתרחק מן הרע ולהתקרב לטוב. לעומת זאת, ה**לב**, שהוא שרש המעשה, נוטה יותר לרע, לתאות ולחמרניות של העולם הזה. לכן, כאמור, תפקיד האדם הוא "להמליך" את המח על ה**לב**, כדי שיוכל האדם לשלוט ולהכניע את תאות לבו, ולא יבוא לידי חטא, חליה.

וזהו שאמרו חז"ל: "רשעים מלאים חרטה" – כי מצד הידיעה שבמח הם יודעים שאסור לעשות עבירות. אלא שנמשכים הם לעשות דברים רעים מחמת נטית לבם, שנוטה לרע. על-כן, תפקיד האדם הוא, כאמור, להמליך את המח ולהשליטו על ה**לב**. (ויש לתת בזה רמז וסימן, שבכל מעשה שהאדם רוצה לעשות הוא צריך לזכור תמיד את ראשי התיבות של "מעשה" – מח שליט על הלב).

והנה, מבואר בספרים הקדושים, שעל-ידי חכמת התורה מזופכים את הנשמה שבמח, ששם משכן הדעת והחכמה. ואולם, צריך לדעת, שאין זה מספיק לזכך את המח שבראש. שהרי, אם ה**לב**, שהוא כאמור שרש כל המידות, אינו מזופך כראוי, כי אז לא יוכל האדם להיות בבחינת "מח שליט על לב", שהרי, אפילו אם מחמת חכמת התורה שבמח ידע האדם את החובה המוטלת עליו בקיום התורה והמצוות, הנה המח לא יוכל לבצע בפועל את רצון הנשמה (=תורה ומצוות), מפנין שהלב, המקולקל והמושחת במידות רעות, יעמוד בדרך.

ולכן צונו ה' יתברך, לפני קבלת התורה, לעשות הכנה ב-מט' ימי הספירה – לזכך את המידות שבלב – כדי שעל-ידי קבלת התורה בחג השבועות נוכל לזכך את המח, שיהיה בבחינת "מח שליט על לב".

ולכן, אומר ה"בני יששכר", זהו גם הטעם לכך שהקב"ה נתן לנו מט'(49) ימי ספירה בין פסח לעצרת. שכן, מט'(49) הוא כמנין "לב טוב"(49). ורמז לנו הקב"ה בכך, שהעבודה שלנו בימים אלו היא לזכך את המידות שלנו, כדי שנהיה בבחינת "לב טוב" – כהכנה לקבלת התורה הקדושה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

הסיפור הוא לכבוד יום ההילולא של הרה"ק רבי זאב וולף (ולולה) זיע"א, בעל "אור המאיר", שחל ב-ה' סיון)

כאשר הגיעה שעתו של הרה"ק, בעל ה"אור המאיר", להסתלק מן העולם (ערב חג השבועות), שכב הוא במיטתו ופניו אל הקיר. נכנס תלמידו הרה"ק רבי שניאור מפסס טוב לבקרו. הפנה ה"אור המאיר" את ראשו ושאל: "האתה זה שניאור"? ענה לו תלמידו: "כן". אמר לו ה"אור המאיר": שמע נא תלמידי, ימים קשים יבואו על ישראל לפני ביאת המשיח, ואז יצטרכו אפילו אנשים שכמוני וכמוך להתבודד בפינה ולערוך חשבון-נפש, האם אמונתם כנה, או חלילה לא. ואם הם מאמינים בלב שלם, בלי פקפוק, שיש בורא עולם, שהוא אדון הכל. שאלו רבי שניאור: רבי, ומה אתה מיעץ לעשות? השיב לו ה"אור המאיר": העצה היא לפרסם בין הבריות שאני אמרתי זאת מראש. וכך סים ה"אור המאיר" את דבריו, ולא עברו כמה רגעים עד שהחזיר את נשמתו ליוצרו. זכותו תגן עלינו אמן. שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "אֵל שְׂדֵי יִתּוֹ לָכֶם רְחִמִים" רְאִשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:07

עֲרַשׁ"ק כַּג' אִיר תִּשְׁע"ד (3.5.2014) יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:20 (ר"ת 21:04)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצַבְאָתָם אֹתָהּ וְאֶהְרֹן"

עַל הַפְּתוּב, "מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל..." , אוֹמֵר "כִּסּא הַרְחִמִים": נִרְאָה, לְעֵנִיּוֹת דַּעְתִּי, שׁוֹה מְרִמּוֹ עַל עֲנִיַת אֲמֵן. שְׁכֵן, יֵשׁ לְדַעַת, שְׁצָרִיף הָאָדָם לֹמֵר "אֲמֵן" בְּנַחַת, וְלֹא יַעֲנֶה הָאָדָם "אֲמֵן" חֲטוּפָה, אֲלֹא יֹאמֵר לְאֵט וּבִמְתִינּוֹת "יְהִי שְׁמָה רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמִי וּלְעֵלְמֵי יִתְבָּרַךְ", כְּמוֹנָה מְרַגְלִיּוֹת. וְצָרִיף לְהַתְחַזֵּק בְּעֵנִין זֶה מְאֹד. וְעַל-כֵּן רוֹמְזוֹ הַפְּתוּב "בְּיִשְׂרָאֵל" – רְאִשֵׁי תִיבוֹת לְהַתְחַזֵּק בְּעֵנִיַת אֲמֵן יְהִי שְׁמָה רַבָּא. וְעַל-כֵּן אֲמָרוּ חו"ל בַּמִּדְבָּר (מִדְרָשׁ רַבִּי עֲקִיבָא א', ז'): "פְּתַחוּ שְׁעָרִים, וַיְבֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנָה, אֵל תִּקְרִי 'שׁוֹמֵר אֲמוּנָה', אֲלֹא שְׁהוּא אוֹמֵר 'אֲמֵן'. שְׁבַשְׁבִּיל 'אֲמֵן' אַחַד שְׁעוֹנִים רְשָׁעִים מִתּוֹךְ גִּיהֵנוֹם, מַעְלִין אוֹתָם (מִשָּׁם)... (שְׁכֵן) לְעֵתִיד (לְבֹא) הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּגֵן עֵדֶן וְדוֹרֵשׁ בָּהּ, וְכָל צְדִיקֵי עוֹלָם יוֹשְׁבֵי לְפָנָיו... וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דוֹרֵשׁ לְפָנֵיהֶן טַעֲמֵי תוֹרָה חֲדָשָׁה, שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִתֵּן לָהֶם עַל-יְדֵי מִשִּׁיחַ. וּפְיֹן שְׁמִיגֵעַ לְהַגְדָּה, עוֹמֵד זְרוּבָבֶל בֶּן שְׂאֵלְתִיאל עַל רַגְלָיו, וְאוֹמֵר 'תִּתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ', וְקוֹלוֹ הוֹלֵךְ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. וְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹנִין וְאוֹמְרִים 'אֲמֵן'. וְאֵף רְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְצְדִיקֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם שְׁנִשְׁתָּרוּ בְּגִיהֵנוֹם, כָּלֵן עוֹנִין וְאוֹמְרִים 'אֲמֵן' מִתּוֹךְ גִּיהֵנוֹם, שְׁנֹאֲמָר: 'וַיְבֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנָה' – עַד שְׁנִתְרַעַשׁ כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִשְׁמָעִים קוֹל דְּבַרְיָהֶם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מְשַׁאֵל עֲלֵיהֶם וְאוֹמֵר: מָה קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל שְׁשִׁמְעֵתִי?"

מִשִּׁיבֵינ מְלֹאכֵי הַשֶּׁרֶת וְאוֹמְרִין לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְצְדִיקֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם, שְׁנִשְׁתָּרוּ בְּגִיהֵנוֹם, וְשְׁעוֹנִין 'אֲמֵן' מִתּוֹךְ גִּיהֵנוֹם. מִיָּד מִתְגַּלְגְּלִין רְחִמָיו בְּיוֹתֵר... בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נוֹטֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפְּתַחוֹת שֶׁל גִּיהֵנוֹם, וְנוֹתֵן לְגַבְרִיאֵל וּלְמִיכָאֵל, בְּפָנָיו כָּל הַצְּדִיקִים כְּלָן, וְאוֹמֵר לָהֶן: לְכוּ וּפְתַחוּ שְׁעָרֵי גִיהֵנוֹם, וְהַעֲלוּ אוֹתָם מִתּוֹךְ גִּיהֵנוֹם, שְׁנֹאֲמָר (יִשְׁעִיָה כו ב'): 'פְּתַחוּ שְׁעָרִים, וַיְבֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנָה'. מִיָּד הוֹלְכִים גַּבְרִיאֵל וּמִיכָאֵל, וּפּוֹתְחִין אַרְבָּעִים אֶלֶף שְׁעָרֵי גִיהֵנוֹם, וּמַעְלִים אוֹתָם (מִשָּׁם)... (גַּבְרִיאֵל וּמִיכָאֵל בְּאוֹתָהּ שְׁעָה תוֹפְסִין בְּיָדוֹ (שֶׁל) כָּל אַחַד וְאַחַד מֵהֶן, וּמַעְלִין אוֹתָן כְּאֵדָם שְׁהוּא מְקִים אֶת חֲבָרוֹ וּמַעְלָהוּ בְּחֻבֵל מִתּוֹךְ הַבוֹר, שְׁנֹאֲמָר (תְּהִלִּים מ', ב'): 'וַיַּעֲלֵנִי מִבוֹר שְׁאוֹן מִטֵּיט הַיַּיִן'. וְגַבְרִיאֵל וּמִיכָאֵל עוֹמְדִין בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְרוֹחֲצִין אוֹתָן, וְסָכִין אוֹתָן (=אֶת הַרְשָׁעִים), וּמְרַפְּאִים אוֹתָן מִמְּכּוֹת גִּיהֵנוֹם, וּמְלַבִּישִׁין אוֹתָן בְּגָדִים נְאִים וְטוֹבִים, וְתוֹפְסִין בְּיָדָם, וּמְבִיאִין אוֹתָם לְפָנֵי הַקַּב"ה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב: "בְּיִשְׂרָאֵל" – רְאִשֵׁי תִיבוֹת: לְעֵלוֹת בְּזֻכוֹת אֲמֵן יְהִי שְׁמָה רַבָּא..."

וּמוֹסִיף "כִּסּא הַרְחִמִים" וְאוֹמֵר: "מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה" – רְאִשֵׁי תִיבוֹת "שְׁמַע", שְׁרוֹמְזוֹ עַל שְׁחַרְיִת, מְנַחֵה, עַרְבִית, וְכֵן ל- "שֶׁלֶשׁ עֲשָׂרֵה מִיָּדוֹת (הַרְחִמִים), שְׁבֻזְכוֹת אֵלֹהֵי וְעֵנִין ה'אֲמֵן' יְבֹא הַגּוֹאֵל, וַיִּנְצְלוּ הַרְשָׁעִים מִהַגִּיהֵנוֹם. וּבְכֻלָּם גַּם קִרְחַ וְעֵדוֹתוֹ, שְׁבֻזְכוֹת שֶׁלֶשֶׁת בְּנָיו הַנְּאֻמָּנִים שֶׁל קִרְחַ (אֲסִיר, אֶלְקָנָה וְאַבְיָאָסָף) יִזְכוּ גַם הֵם לְעֵלוֹת מִהַשְּׁאוֹל, וְלָקִים אֶת מֵאֵמֶר חו"ל בְּגַמְרָא (סְנֵהֲדִין קד'): "בְּרָא מְזֻכָּה אֲבָא" (=הֵבֵן מְזֻכָּה אֶת אֲבִיו).

(יְדוּעַ שְׁבַנֵי קִרְחַ חֲזָרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה, כְּפִי שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה (בַּמִּדְבָּר כו', יא'): "וּבְנֵי קִרְחַ לֹא מִתּוֹ". וְרַש"י מְבָאָר: "הֵם (בְּנֵי קִרְחַ) הָיוּ בְּעֵצָה תְּחִילָה – וּבִשְׁעַת הַמַּחְלוּקַת הִרְהָרוּ תִשְׁבּוּבָה בְּלָבָם, לְפִיכֵךְ נִתְבַּצֵּר לָהֶם מְקוֹם גְּבוּהָ (בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה)... וַיִּשְׁבוּ שָׁם". (וּלְאַחַר מִכֵּן יֵצְאוּ מִשָּׁם וְהִקִּימוּ מִשְׁפָּחָה).

וְאִיךְ יַעֲלֶה קִרְחַ, שְׁנִבְלַע בְּאֲדָמָה? אֲמָרוּ חו"ל, שְׁכַשְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, "טְבָעוּ בְּאַרְץ שְׁעָרִיָה" (אֵיכָה ב', ט). דְּהֵינּוּ, הַשְּׁעָרִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ טְבָעוּ בְּאַרְץ, וְנִגְנְזוּ לְעֵתִיד לְבֹא. עַל-כֵּן אֲמָרוּ בְּנֵי קִרְחַ "מְזֻמּוֹר לְאֶסְפָּה אֱלֹהִים בְּאוֹ גוֹים בְּנַחֲלָתָךְ טְמָאוּ אֶת הַיִּכַּל קִדְשְׁךָ".

וְהָרִי, לְכַאוּרָה הָיָה צָרִיף לְהַגִּיד "קִינָה לְאֶסְפָּה..." עַל שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא "מְזֻמּוֹר לְאֶסְפָּה". אֲלֹא, מְשָׁל לְשַׁפְּחָה שְׁהִלְכָה לְשָׂאוֹב מִים מִן הַבוֹר, וְהָיָה בְּיָדָהּ כְּלֵי חָרֶס, וְנִפְּלָה לָהּ הַכְּלִי לְעֵמֶק הַבוֹר, וְהָיָה אוֹתָהּ שְׁפָחָה

עומדת ובוכה. פתאום ראתה, שבאה השפחה של המלך, וכלי זהב בידה, כדי לשאוב מים, וגם מידה נפל הכלי. מיד התחילה השפחה הראשונה מרקדת מתוך שמחה, וצוחקת. אמרה לה שפחת המלך: למה את מרקדת? ענתה לה: מי שיבוא לשלות מן הבור את כלי הזהב שלך, יוציא גם את כלי החרס שלי.

ולכן אמר אסף "מזמור", ולא "קינה". שכן, בתחילה חשב אסף, "מי יוכל להוציא את אבי, קרח, מתוך הגיהנום? שהרי הוא וכל עדתו בלועים שם". אולם, כאשר נחרב בית המקדש, ו"טבעו בארץ שעריה", אמר אסף: "עתה, ודאי שהקב"ה בונה את בית המקדש השלישי, ומוציא השערים של בית המקדש שטבעו בארץ. או אז יתפוס אבי, קרח, בשערים אלו, ויעלה אתם למעלה". ועל-כך, אמר "כסא הרחמים", רומז הכתוב: "מבן עשרים שנה ומעלה". "מבן", ראשי תיבות מזכות בנים נאמנים, שהאמינו במשה וחזרו בתשובה, והתבצרו (=נשמרו) להם מקום. בזכות זה יעלה קרח עם ה"שערים" (אותיות "עשרים"), ויעלה מעלה "ומעלה", כמו שנאמר "מוריד שאול ויעל".

"והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו"

על הכתוב, "והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו", פרש רש"י זצ"ל, ששכניו של משה רבנו, עליו השלום, היו שבטי יששכר וזבולון. וכיון שמשה רבנו היה עוסק בתורה, נעשו אף הם גדולים בתורה, כיון ש"טוב לצדיק – טוב לשכנו". כמה חשוב וכדאי להתקרב ולגור ליד חכמי ישראל. שהרי, השבטים הללו (=יששכר וזבולון) היו בטבעם ובמזגם ככל יתר השבטים. ומחמת מה זכו ונתעלו עליהם להיות גדולים בתורה? הסיבה היא אחת ויחידה: "כיון שהיו השכנים של משה רבנו, עליו השלום, שהיה עוסק בתורה". לפי זה, מה שנאמר ש"תורתנו הקדושה מגדלת ומרוממת את האדם על כל המעשים", יוצא אפוא, שלא רק העוסק בתורה זוכה לכך, אלא אף שכניו (של העוסק בתורה) זוכים בזכותו.

ומעשה היה בעיר וולוז'ין באיש ציבור בשם רבי יצחק, שהיה סוחר לפרנסתו, ומידי פעם נסע לצורך מסחרו מחוץ לגבולות רוסיה. זכה אותו אדם לאשה חכמה וטובת לב, שפנתה אליו לפני אחת מנסיעותיו, ואמרה לו: "בעלי היקר, בקשה לי אליך, אך אנא, אל תשיבני ריקם!!!". "מה בקשתך?" שאל ר' יצחק. "כיון שידוע לך, שמחמת יקר הוצאות הדפוס, אין להשיג ש"ס שלם בעירנו, אז אנא ממך!! תקנה בבקשה ש"ס שלם בנסיעתך זו, ואנו נפרסם בעיר, שאפשר לבוא וללמוד תורה בביתנו. ובודאי, שכאשר יבואו תלמידי חכמים לביתנו, יביאו עמם ברכה, ונזכה לבנים תלמידי חכמים" – ענתה רעייתו. "אעשה כרצונך" – ענה בעלה, ויצא לדרך. ובאמת, חזר לביתו עם ש"ס שלם, מפואר ויקר מאד. ומיד התפרסם בעיר, שבביתו של ר' יצחק יש ש"ס שלם. ונהרו אליו תושבי העיר בהמוניהם, וביניהם תלמידי חכמים חשובים, שהיו עוסקים במלחמתה של תורה בחדר הספרים. והיתה אשתו של ר' יצחק עומדת ומכבדת אותם בשתייה חמה.

גם רב העיר, הגאון בעל ה"שאגת אריה", היה נוהג לבוא לביתם, וללמוד בש"ס היחיד הנמצא בעיר. באחת הפעמים, כשראתה בעלת הבית את טרחתו של רב העיר, פנתה אליו ואמרה: "כבוד הרב!!! אנא, אל תטריח את עצמך אלינו. אלא, בכל פעם שהגך צריך לאחת המסכתות, שלח נא שליח אלינו, ואתן לו את המסכת בשמחה רבה, (פדי) שתלמד בה". שמח מאד ה"שאגת אריה" על הצעתה הנדיבה, ומיד ברכה, ואמר לה: "הגני מברכה, שאבינו שבשמים יתן לך שני בנים: האחד יזכה להפיץ את הש"ס בכל תפוצות ישראל, ואילו השני יהיה בקי בכל הש"ס בעל-פה, ולא יצטרך אפילו לעין בו". "אמן" – ענתה האשה בשמחה רבה, כשהיא סמוכה ובטוחה שברכה זו תתקיים בה.

ובאמת, התקיימה ברכת ה"שאגת אריה" במלואה, ונולדו לרבי יצחק ולאשתו שני בנים. ומי הם שני בנים אלו? האחד ידוע ומפורסם בשם רבי חיים מוולוז'ין, שיסד את ישיבת וולוז'ין המעטיירה, והפיץ ממנה תורה לכל ישראל. והשני, אחיו הידוע, רבי שלמה זלמן מוולוז'ין, שהיה בקי עצום בכל התלמוד, שמורו ורבו, הגאון מוילנא, היה מחבבו מאד, וקראו "זלמן שלי".

יהי רצון, שנזכה כלנו לכבד במאד מאד את התורה ולומדיה, ויזכנו ה' שנתברך בכל הברכות האמורות בתורה, אמן ואמן. (ע"פ הרב משה יזדי, "עמודי השלום").

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "אֵל שְׂדֵי יִתּוֹ לָכֶם רְחֻמִּים" רְאִשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:07

עֲרֹשׁ"ק כַּג' אִיר תִּשְׁע"ד (3.5.2014) יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:20 (ר"ת 21:04)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אִישׁ עַל דְּגִלוֹ בְּאֵת לְבֵית אֲבֹתָם יִחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגִד סָבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד יִחַנוּ" (ב' ב')

בַּסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" להרה"ק מֵאַפְטָא זִיע"א, מוֹבָא מִדְּרַשׁ פְּלִיאָה עַל הַפְּתוּב בַּפְּרֶשֶׁתֵנוּ: "אִישׁ עַל דְּגִלוֹ בְּאֵת לְבֵית אֲבֹתָם" – אֵל תִּקְרִי 'בְּאֵת', אֵלָּא בְּאוֹתִיּוֹת, לְפִיכָךְ אָמַר בַּלְעָם: 'מָה אָקֹב לֹא קָבָה אֵל'". וְתִמְהוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים עַל מִדְּרַשׁ זֶה הַפְּלֵא וּפְלֵא: וְכִי מָה הַקָּשֶׁר בֵּין "אוֹתוֹת" לְאוֹתִיּוֹת? וְאִיךְ מִתְקַשֵּׁר הַדְּבָר לְדְבָרֵי בַלְעָם הַרְשָׁע "מָה אָקֹב לֹא קָבָה אֵל"?

וּבִיאַר הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" אֵת כּוֹנֵת הַמִּדְּרַשׁ עַל-פִּי דְבָרֵי הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי הַרמ"ע מִפְּאֲנוּ ז"ל, בַּסֵּפֶר "עֲשָׂרָה מֵאַמְרוֹת": הִנֵּה, אוֹמֵר הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", כְּתוּב בַּתּוֹרָה שֶׁ-יב' שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ חוֹנִים מִסָּבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, שְׁלֹשָׁה שְׁבִטִים מִכָּל צֶדֶד. לְצֶדֶד מִזְרָח חֲנָה מִחֲנֵה יְהוּדָה, וְעִמּוֹ יִשְׁשֹׁכַר וְזַבּוּלוֹן. לְצֶדֶד תִּימָן (=דָרוֹם) חֲנָה מִחֲנֵה רְאוּבֵן, וְעִמּוֹ שִׁמְעוֹן וְגַד. לְצֶדֶד יָמָה (=מְעָרָב) חֲנָה מִחֲנֵה אֶפְרַיִם, וְעִמּוֹ מְנַשֶּׁה וּבִנְיָמִין, וְלְצֶדֶד צָפוֹן חֲנָה מִחֲנֵה דָן, וְעִמּוֹ אֲשֶׁר וּנְפֹתָלִי.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל": לְכָל מִחֲנֵה הָיָה דְגָל יְחוּדֵי מְשֻׁלוֹ, כְּפִי שְׁפָתוֹב: "אִישׁ עַל דְּגִלוֹ בְּאֵת לְבֵית אֲבֹתָם יִחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגִד סָבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד יִחַנוּ".

וְהִנֵּה, אוֹמֵר הַרה"ק מֵאַפְטָא, עַל דְּגָל מִחֲנֵה יְהוּדָה הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְ-יַעֲקֹב, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת "אִי". עַל דְּגָל מִחֲנֵה רְאוּבֵן הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַשְּׁנִיּוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת – "בַּצֵּעַ" (אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב). עַל דְּגָל מִחֲנֵה אֶפְרַיִם הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַשְּׁלִישִׁיּוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת "רַחֵק" (אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב). וְעַל דְּגָל מִחֲנֵה דָן הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת, שֶׁהֵן "מִקֵּב" (אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב). וְאִילוֹ הָאוֹת ה' שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁנִּשְׁאַרָה, הִיְתָה פּוֹרְחַת מֵעַל כָּל הַמִּחְנּוֹת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם.

אִם כֵּךְ, וְאוֹתִיּוֹת הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים הָיוּ חֲקוּקוֹת עַל הַדְּגָלִים, נִשְׁאַלֶת הַשְּׁאֵלָה, מָה הִיְתָה תְּכֵלִית הָאוֹת ה', שֶׁלֹּא הִיְתָה חֲקוּקָה בַּדְּגָלִים, אֵלָּא פָּרְחָה מֵעַל כָּל הַמִּחְנּוֹת? אוֹמֵר עַל-כֵּךְ הַרה"ק מֵאַפְטָא, בְּשֵׁם הַרמ"ע מִפְּאֲנוּ: לֹא לְחִינָם הִיְתָה פּוֹרְחַת הָאוֹת ה' מֵעַל כָּל הַמִּחְנּוֹת. שְׁכֵן, בְּאוֹת ה' הָיוּ שְׁלֹשׁ סְגוּלוֹת טוֹבוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל.

הַסְּגוּלָה הָרֵאשׁוֹנָה הִיְתָה, שֶׁהִיא הִגָּנָה עַל עַם יִשְׂרָאֵל מִקְּלָלַת בַּלְעָם הַרְשָׁע. הַסְּגוּלָה הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הָאוֹת ה' הִיא שִׁמְמָנָה נִתְּבָרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשִׁפְעַ רַב שֶׁל פְּרִנְסָה. וְהַסְּגוּלָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל הָאוֹת ה' הִיא, שֶׁנִּתְּבָרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבָנִים זָכָרִים.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַרה"ק מֵאַפְטָא, שֶׁעַל שְׁתֵּי הַסְּגוּלוֹת – הֵן הַפְּרִנְסָה הַטוֹבָה וְהֵן הַבָּנִים הַזָּכָרִים – רוֹמֵז לָנוּ הַפְּסוּקָה בַּתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית מו', כג'): "הֵא לָכֶם זֶרַע...". – כְּלוּמָר, מֵהָאוֹת ה' יֵשׁ לָכֶם זֶרַע – הִיא הַתְּבוּאָה הַרוֹמֵזֶת לְפְרִנְסָה. וְכֵן "הֵא לָכֶם זֶרַע...". – יֵשׁ לָכֶם זֶרַע שֶׁל קִימָא, כְּפִי שְׁפָתוֹב בַּתּוֹרָה: "כִּי בִּיצְחָק יִקְרָא לְךָ זֶרַע".

וְלָכֵן, אוֹמֵר הַרה"ק מֵאַפְטָא, מִכִּיּוֹן שְׁכָךְ, וְהָאוֹת ה' מְסוּגָלַת לְבָנִים – לָכֵן, בְּכָל הַשְּׁמוֹת שֶׁל הָאֲמָהוֹת הַקְּדוּשׁוֹת יֵשׁ אֵת הָאוֹת ה' (שָׂרָה, רַבְקָה, וְלֵאָה). וְאִילוֹ רַחֵל, שֶׁבִּשְׁמָהּ אֵין אֵת הָאוֹת ה', לֹא יְכַלָּה לְלָדֵת, עַד שֶׁאֲמָרָה לְיַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית כט', ג'): "הִנֵּה אֲמָתִי בְלָהָה בָּא אֵלֶיהָ וְתִלְדַּ עַל בְּרַפִּי וְאַבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה". דְּהִינּוּ, מֵהָאוֹת ה' שֶׁל בְּלָהָה, אֲתִבְרַךְ גַּם אֲנִי, וְתִהְיֶה לִי הַסְּגוּלָה לְלָדֵת.

(וְנִרְאָה שֶׁכּוֹנֵת הַרה"ק מֵאַפְטָא הִיא כְּדְבָרֵי הָאֲר"י ז"ל, שֶׁכְּתִב בְּלִיקוּטֵי תּוֹרָה (פְּרֶשֶׁת וַיְצַא), שֶׁבִּשְׁשֵׁם בְּלָהָה יֵשׁ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת ה' – אֲחַת בְּשִׁבְלָה עֲצָמָה, וְהָאוֹת הַשְּׁנִיָּה בְּשִׁבְלֵי רַחֵל. וְלָכֵן אֲמָרָה רַחֵל "וְאַבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה", דְּהִינּוּ שֶׁאֲתִבְרַךְ גַּם אֲנִי מֵהָאוֹת ה' הִיְתָרָה שִׁישׁ לְבָלָהָה).

וְאוּלָּם, אוֹמֵר הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", יֵשׁ לְשְׁאוֹל: הֲלֹא בְּשִׁמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, הָאוֹת ה' קוֹדֶמֶת לְאוֹת מ'. וְאִם הוֹלְכִים לְפִי

סדר האותיות בשמות האבות, היה ראוי שבדגל מחנה דן יהיו חקוקות האותיות "הקב" (אברהם יצחק יעקב), והאות מ' תהיה פורחת באויר. ומדוע היו חקוקות האותיות "מקב", והאות ה' היא הפורחת באויר?
 ותרץ ה"אוהב ישראל", שהאותיות "הקב" הן אותיות "קבה" (= שהוא לשון קללה), ולכן היה חקוק "מקב" – שכן, הקב"ה לא רצה שיופיעו אותיות של קללה ("הקב") בדגל השבטים.
 על-פי האמור מבאר ה"אוהב ישראל" את פונת המדרש: "איש על דגלו באת לבית אבתם – אל תקרי 'באתת', אלא באותיות, לפיכך אמר בלעם: 'מה אקב לא קבה אל'". דהינו, האותיות של האבות היו חקוקות על הדגלים. וראה בלעם הרשע, שבדגל של דן שנה הקב"ה את סדר האותיות של אברהם, והקדים את האות ס' לפני האות ה', כדי שלא יופיעו על דגל השבטים האותיות "קבה", שהוא לשון קללה – לפיכך אמר בלעם: "מה אקב לא קבה אל". אמר בלעם הרשע: אם הקב"ה שנה את סדר האותיות כדי שלא יופיעו אותיות "קבה" בדגלים, איך אני יכול לקוב (=לקלל) את ישראל? (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"והקרבתם מנחה חדשה לה" – ראשי תיבות "לחם"

אומרים חז"ל, בכל חג שבועות, "זמן מתן תורתנו", שהוא יום הדין של מתן תורה, באים המלאכים לבדוק אם אכן מוצדק היה למסור את התורה לישראל, ולא להם, מלאכי מעלה. והנה, אם לא עמלו ישראל חלילה בתורה, ולא גילו חידושי תורה פראוי, הרי זה גורם כפיכול לחילול ה' גדול. שכן, המלאכים באים אז בטענה לפני הקב"ה, מדוע מסרת את התורה לישראל, ולא לנו מלאכי מעלה?
 לכן צוה הקב"ה בשבועות "הקריבו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פרות שבאילן". כלומר, הביאו לפני "שתי הלחם", שהם רמוז ל- "לחם מן השמים", שהוא חלק התורה שמסר לנו הקב"ה מן השמים בהר סיני, ו"לחם מן הארץ", שהוא חלק התורה שאנו מגלים מידי יום ביומו כאשר אנו עמלים בתורה.
 וכאשר אנו מניפים את "שתי הלחם" לפני ה' – הרי הם בבחינת "ביכורים" לפניו יתברך, להודות לו ולהללו על שנתן לנו את התורה/הלחם מן השמים, ועל שתנן אותנו לחכמה בינה ודעת, כדי לחדש חידושים בתורה/בלחם מן הארץ. ועל-ידי כך מתכפר לישראל, והם יוצאים זכאים בדין, ומתברכים בשפע רב טוב של אור תורה למשך כל השנה. וזאת, כדי שיוכלו שוב לשלב בין "לחם מן השמים" לבין "לחם מן הארץ" – על-ידי עמל התורה. וזהו שכתוב בתורה (ויקרא כג, טז): "וספרתם לכם ממחרת השבת...חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה". ורמוז הפתוב: **"והקרבתם מנחה חדשה לה" – ראשי תיבות "לחם", וכן "לחמו".** דהינו, לרמוז על הלחם – "לחם מן השמים" ו"לחם מן הארץ" – היא התורה הקדושה, שצריך להתיגע ולעמול בה, ולחדש בה חידושי תורה, כמו שכתוב "לכו לחמו בלחמי".

והנה כדי להגיע לשלימות בתורה, שפידוע יש בה נ' (=50) שערים, צריך להתיגע בתורה תדיר, ועל ידי כך נזכה לחמישים שערי בינה, כנרמז בסופי התיבות "והקרבתם מנחה חדשה לה" – גמטריה נ' (=50). כדי לעשות נחת רוח לה' (כמו שמסתים הפסוק) "מנחה חדשה לה", "מנחה" שזה לשון נחת.
 ויש עוד לומר שהנה "לחם" בגמטריה 78. והיות ואנו עוסקים ב"שתי הלחם", אנו מגיעים ל-156 – גמטריה "יוסף" – להראות, כי מי שעוסק תדיר ב"שתי הלחם" הוא בבחינת "צדיק", כמו שנקרא יוסף (משלי "כה):
"צדיק יסוד עולם". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"עם תורתם בלבם"

כאשר היה הגאון רבי זלמן מוילנא זצ"ל כבן עשרים וארבע, כבר היו חרוטים על לבו ושגורים בעל-פה על לשונו כל ספרי התנ"ך, מראשם עד סופם, עם תרגום אונקלוס ויונתן בן עוזיאל, ותרגום ירושלמי, הש"ס הבבלי והירושלמי, ספרא ספרי ומכילתא, רי"ף, כל ספרי הי"ד החזקה להרמב"ם, ילקוט שמעוני, סדר העולם, זהר ותקוני זהר – כלם כהויתם, עם דקדוק הפרשיות הפתוחות והסתומות, הקרי והפתיב, ובכלם דרש תילי תילים של הלכות. פעם למד רבי זלמן לפני רבנו הגר"א זצ"ל. בקש הגר"א להביא לפניו מסכת נזיר, כדי לעין בה בלשון איזו בריתא, והשליח התמהמה בדרך. אמר הגאון: "ר' זלמן, בני, פתח פיה ויאירו דבריה". מיד פתח רבי זלמן את הלשון ככתבו, מתחילתו ועד סופו, ולא החסיר אות אחת. צהלו פניו של הגאון זצ"ל, ומיד קרא עליו את הפסוק: **"עם תורתם בלבם"** (ישעיה נא, ז).

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "אֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחִמִים" רְאִשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:07

עֲרַשׁ"ק כַּג' אִיר תִּשְׁע"ד (3.5.2014) יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:20 (ר"ת 21:04)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי קִבֵּל מֵהֵלֶל וּמִשְׁמַאי. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אִם לְמִדַּת תּוֹרָה הִרְבֵּה, אֵל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ – כִּי לְכַךְ נּוֹצְרֵת" (אבות ב' ח') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

בַּהֲקִדְמָה לַסֵּפֶר "עֲרוּגוֹת הַבַּשָּׁם", מְבוֹאֶרֶת מִשְׁנֵה זוּ בְּדֶרֶךְ נִפְלְאָה עַל-פִּי מֶה שֶׁשָּׁנִינוּ בְּגִמְרָא (ערובין יג'): "תְּנוּ רַבָּנָן: שְׁתֵּי שָׁנִים וּמִחֲצָה נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל. הִלְלוּ אוֹמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא, וְהִלְלוּ אוֹמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא. (לְבָסוּף) נִמְנוּ וּגְמָרוּ, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין מֶה פּוֹנֵת חו"ל בְּגִמְרָא בְּאוֹמְרָם "נִמְנוּ וּגְמָרוּ"?
הַמַּהְרֵש"א מְפָרֵשׁ אֶת בְּאוֹר הַלְשׁוֹן "נִמְנוּ וּגְמָרוּ" כֹּךְ: "נִמְנוּ" מִלְשׁוֹן מִנְיָן – שֶׁעָמְדוּ עַל מִנְיָן(=מִסְפָּר) הַמִּצְוֹת, וְרָאוּ שֶׁבִתְרֵי"ג(=613) הַמִּצְוֹת שֶׁנִּיתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ שֵׁם"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", וְרַמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֵׂה". אִם כֹּךְ, אַחֲרֵי שֶׁנִּבְרָא הָאָדָם, הוּא יְכוֹל לְקַיֵּם אִמְנָם אֶת כָּל רַמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֵׂה", אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי הוּא עָלוּל גַּם לְעִבוֹר חֵס וְחִלְיָה עַל שֵׁם"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה". וּמֵאַחֵר וּמִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" מְרֻבּוֹת מִמִּצְוֹת הַ"עֲשֵׂה", סִיכּוּיּוֹ לַחֲטוֹא גְדוֹלִים יוֹתֵר.

עַל-פִּי "נִמְנוּ וּגְמָרוּ" – לְאַחֵר שֶׁמְנוּ אֶת מִסְפָּר מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" לְעוֹמֵת מִצְוֹת "עֲשֵׂה", הַחֲלִיטוּ שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא, כִּינֵן שְׂאֵז לְפָחוֹת לֹא יוֹכֵל לְעִבוֹר עַל מִצְוֹת הַ"לֹא תַעֲשֶׂה".
וְתַמְהוּ עַל-כֹּךְ הַמְפָּרְשִׁים: הֲרֵי הַקַּב"ה הוּא תְּכַלִּית הַטּוֹב, וְדֶרֶךְ הַטּוֹב הִיא לְהִיטִיב עִם אַחֲרִים. אִם כֹּךְ, אֵיךְ יִתְכַן שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָאָדָם, כֹּךְ שֶׁסִּיכּוּיּוֹ לַחֲטוֹא גְדוֹלִים יוֹתֵר?

עַל-כֹּךְ עוֹנִים חו"ל (אבות ה', יח'): "כָּל הַמּוֹצֵה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ" – אָדָם, שֶׁכָּל מַגְמָתוֹ הִיא לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים, וְלְהַעֲנִיק לָהֶם מִזִּיו הַתּוֹרָה שְׁלֵמָה, "נַח(=עֲדִיף) לוֹ... שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא", שֶׁהָרִי אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲשׂוֹשׁ שֶׁיַּעֲבוֹר עַל מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", הַמְרֻבּוֹת מִמִּצְוֹת "עֲשֵׂה" – שֶׁהָרִי מוּבְטָח לוֹ שֶׁ"אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ".
וְזֶהוּ גַם פְּרוּשׁ הַמִּשְׁנָה "רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי קִבֵּל מֵהֵלֶל וּמִשְׁמַאי", כְּלוּמֵר רַבִּי יוֹחָנָן קִבֵּל מִמַּחְלֻקַּת הֵלֶל וּשְׁמַאי (שֶׁנִּחְלְקוּ בֵּינֵיהֶם אִם נַח לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא, אוֹ שְׁלֹא), וְלָמַד מֵהֶם שֶׁ"אִם לְמִדַּת תּוֹרָה הִרְבֵּה – אֵל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ" – כְּלוּמֵר, אִם לְמִדַּת תּוֹרָה "אֵל תַּחֲזִיק טוֹבָה(=תּוֹרָה זוּ) לְעַצְמְךָ", אֲלֵא לָמַד אוֹתָהּ לְאַחֲרִים, תַּעֲנִיק וְתוֹכַח אֶת הָרַבִּים, שְׂאֵז מוּבְטָח לָךְ שְׂאֵין חֲטָא בָּא עַל יְדֶךָ, וְדַע לָךְ "כִּי לְכַךְ נּוֹצְרֵת" – רַק בְּגִלְגָּל זֶה(=יְכוּי הָרַבִּים) כְּדָאֵי שֶׁנּוֹצְרֵת, שֶׁכֵּן "כָּל הַמּוֹצֵה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ", וְרַק אֵז "נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא".

עַל-פִּי הָאָמוּר, אֲפָשֶׁר לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק (איוב ה', ז'): "אָדָם לְעַמְל יוֹלֵד". "לְעַמְל" רְאִשֵׁי תִיבוֹת: לְלָמוּד עַל מְנַת לְלָמַד. אוֹמֵר הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל": פְּסוּק זֶה בָּא לְתַרְץ, מִדּוּעַ נּוֹלֵד הָאָדָם. שֶׁהָרִי חו"ל קִבְּעוּ שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא, כִּינֵן שֶׁכָּאמוֹר, מְרֻבּוֹת מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" מִמִּצְוֹת "עֲשֵׂה", וְלָכֵן אוֹמֵר הַפְּתוּב: "אָדָם לְעַמְל יוֹלֵד".
"לְעַמְל" רְאִשֵׁי תִיבוֹת: לְלָמוּד עַל מְנַת לְלָמַד – דַּע לָךְ שֶׁצָּרִיךְ לְלָמוּד תּוֹרָה עַל מְנַת לְהַעֲנִיקָה לְאַחֲרִים, שֶׁכֵּן "כָּל הַמּוֹצֵה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ", וְרַק כֹּךְ "נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא".
"בְּשַׁעַת קִבְּלַת (ה)תּוֹרָה נִעְקַר הָרַ הַמּוֹרִיָּה, וּבֵא לְמִדְבָּר, כְּדֵי שֶׁתִּנְתֵּן הַתּוֹרָה (עֲלִיו)"

עַל מַעֲמַד הָרַ סִינֵי אוֹמֵר מְדַרְשׁ יְלָקוּט רְאוּבֵנִי דְבַר פְּלָא (יתרו אות נ'): "בְּשַׁעַת קִבְּלַת (ה)תּוֹרָה נִעְקַר הָרַ הַמּוֹרִיָּה, וּבֵא לְמִדְבָּר, כְּדֵי שֶׁתִּנְתֵּן הַתּוֹרָה עַל מְקוּם מְעוֹלָה זֶה".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין, לְשֵׁם מֶה עֲשֵׂה הַקַּב"ה נִס נִפְלֵא כְּזֶה, לְחַבֵּר יַחַדְיוֹ אֶת שְׁנֵי הַהָרִים – הָרַ הַמּוֹרִיָּה וְהָרַ סִינֵי – כְּדֵי לְתַת עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

יֵשׁ לוּמֵר בְּעֵינֵינוּ זֶה עַל-פִּי מֶה שֶׁשָּׁנִינוּ בְּגִמְרָא (ב"ב קנח'): "אוֹרֵא דְאַרְץ יִשְׂרָאֵל מַחֲכִים" (=הָאוֹר שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

מוֹסִיף **חֻכְמָה**). וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מֵה שְׁכֵתוֹב בַּמִּדְרָשׁ (בראשית רבה ב', יב): "וַיִּזְהַב הָאָרֶץ הַהוּא טוֹב" – מְלַמֵּד, שְׁאִין תּוֹרָה כְּתוּרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא חֻכְמָה כְּחֻכְמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל".

אִם כֵּן, וְאוֹרֵר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל **מַחֲכִים** וְעַל-יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִפְתָּחִים עוֹד שְׁעָרֵי חֻכְמָה – הִנֵּה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שָׁהַר הַמּוֹרֵיָה, שְׁעָלֵינוּ בְּנֵבֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מְסוּגָל לְהַשְׁגוֹת עוֹד יוֹתֵר גְּדוּלוֹת בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְזֹאת, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בַּגְּמָרָא (תענית טז): "מֵאֵי הָרַ הַמּוֹרֵיָה?... הָרַ שְׁיִצָּא מִמֶּנּוּ הוֹרָאָה לְיִשְׂרָאֵל". וּפְרַשׁ רַש"י: "הוֹרָאָה – תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה, יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב (וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל)". לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁבִקֵּשׁ הַקַּב"ה, בְּרוֹב רַחֲמָיו וְחַסְדָּיו, לְמַסּוֹר אֶת הַתּוֹרָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְרָגָה הַגְּבוּהָה בְּיוֹתֵר, בְּבַחֲיַנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן עָקַר אֶת הָרַ הַמּוֹרֵיָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהֵבִיא אוֹתוֹ לְמִדְבָּר, כְּדֵי שֶׁתִּנְתֵּן הַתּוֹרָה עָלָיו. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׁעַל-יְדֵי כֵּן זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּבַחֲיַנַת "אוֹרֵרָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל **מַחֲכִים**" – שְׁאִין תּוֹרָה כְּתוּרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

עַל-פִּי זֶה יוֹמֵתֵךְ לָנוּ לְיֹשֵׁב מֵה שֶׁהִתְחַנֵּן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לָהּ (פְּרַשְׁת וְאַתְחַנֵּן): "וְאַתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר: אֲדַנִּי ה', אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ וְאֶת יְדֶךָ הַחֲזָקָה, אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכַגְּבוּרַתְךָ: אַעֲבֹרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, הֲהִרַח הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבַּנֵּן". וְכִבֵּר נִתְיָגְעוּ הַמְּפָרְשִׁים (רֵאָה רַש"י) לְיֹשֵׁב אֶת הַלְשׁוֹן "אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ". שָׁכַן, מִשְׁתַּמֵּעַ מִכָּאֵן, שֶׁהַקַּב"ה כָּבֵר הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת לְמֹשֶׁה אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אֵךְ לְפִי הָאֵמֹר יֵשׁ לוֹמֵר, כִּי הָיוֹת וּבִמְתֵן תּוֹרָה עֲלֶה מֹשֶׁה עַל הָרַ סִּינַי, נִמְצָא שְׁזָכָה לְעִמּוּד גַּם עַל הָרַ הַמּוֹרֵיָה, שְׁנַעֲקַר וְעָמַד עַל הָרַ סִּינַי, וְעַל-יְדֵי כֵּן הִרְגִישׁ מֹשֶׁה בְּקְדוּשַׁת תּוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ שֶׁהִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה: "אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ וְאֶת יְדֶךָ הַחֲזָקָה" – דְּהִינּוּ, בְּשַׁעַת מְתֵן תּוֹרָה, כְּשֶׁעֲמַדְתִּי עַל הָרַ הַמּוֹרֵיָה, הִתְחַלַּתִּי לְהִרְגִישׁ אֶת קְדוּשַׁת הַתּוֹרָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְהוֹסִיף מֹשֶׁה וְאָמַר: "אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכַגְּבוּרַתְךָ" – רַק אַתָּה, שְׁאַתָּה כָּל-יָכוֹל, יָכוֹל לְעַקּוֹר אֶת הָרַ הַמּוֹרֵיָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלְהַעֲמִידוֹ עַל הָרַ סִּינַי, עַל-כֵּן: "אַעֲבֹרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה(=אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל)... הֲהִרַח הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבַּנֵּן".

וּפְרַשׁ ה' מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (וְאַתְחַנֵּן אוֹפֵן ט'), שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ בִקֵּשׁ לְהִיכַנֵּס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְהַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת וּשְׁלִימוֹת בְּתוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ שְׁאָמַר לָהּ: "אַעֲבֹרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה... הֲהִרַח הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבַּנֵּן". וּבַמְלָה "לְבָנִן" הִתְכַּוֵּן מֹשֶׁה לְ-**ל"ב** נְתִיבוֹת חֻכְמָה, וּלְ-**נ** שְׁעָרֵי בִינָה – שְׁאוֹתֵם יוֹכֵל לְהַשִּׁיג רַק בְּ"אֶרֶץ הַטּוֹבָה"(=בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל), כִּיּוֹן שֶׁ"אוֹרֵרָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל **מַחֲכִים**". עַל-כֵּן הֵשִׁיב לוֹ הַקַּב"ה "רַב לְךָ" – דִּי לְךָ הַהֲשָׁגָה שְׁגָלִיתִי לְךָ, קוֹדֵם מוֹתֵךְ, אֶת שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים(=נ'). (עַל פִּי "אוֹרֵרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהִרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "עֲמַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה"

מְסוּפֵר עַל הַגְּאוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן סוֹפֵר זצ"ל, בְּעַל ה"כְּתָב סוֹפֵר", שֶׁבְּרָגַע שֶׁנֶּחַ מְטַרְדוֹתָיו קִמְעָא (וְהָיָה זֶה בְּעִיקָר בְּאִישׁוֹן לִילָה), יָשָׁב וְהִגָּה בַּתּוֹרָה, עֲמַל בָּהּ, הִמִּית עֲצָמוֹ עֲלֶיהָ, הִתְיָגַע בָּהּ יָגִיעַת-בְּשׂוֹר, אִמָּץ וּרְפוּ אֶת כָּל חוּשָׁיו. לִילָה אַחַד כְּמַעַט נִחְנַק אַחַד מִיְלָדֵי קְרֵאָקָא, שֶׁסָּבַל קִשׁוֹת מִמַּחֲלַת הָאֲסִכְרָה, לֹא עָלִינוּ, וְהוֹתַקָּף בָּהּ בְּאִמְצָע הַלִּילָה. כָּל הַתְּחִבּוּלוֹת כְּדֵי לְהַקְלֵל אֶת נְשִׁימָתוֹ עָלָיו לֹא הוֹעִילוּ. בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה אָבְדוּ עֲצוֹת בְּהִבְטָם עַל רוּעַ מִצְבּוֹ שֶׁל הַיֶּלֶד. לֹא יָכוֹל עוֹד הָאָב לְהִתְאַפֵּק, וּבְעוֹגְמַת נִפְשׁוֹ נִסַּח הַחֻצָּה, וְהִסְתַּכְּבַּ בְּרַחוּבוֹת שְׁכוּנָתוֹ. עֵבֶר הָאִישׁ לִיד חֲלוּנּוֹ שֶׁל הַגְּאוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן סוֹפֵר, וְרָאָה שֶׁנָּרוֹ עֲדִין לֹא כָּבֵה, וְהוּא עוֹסֵק בְּלִימּוּדוֹ. הַחֲלִיט הָאָב לְהִיכַנֵּס וּלְשַׁטּוֹחַ בְּפָנָיו אֶת מֶר שִׁיחוֹ, עַל הַסְּכָנָה הָאִיוֹמָה הָאוֹרֵבֶת לְיִלְדוֹ. שְׁמַע הָרַב עַל מִצְבַּ הַיֶּלֶד, הִסִּיר אֶת צְעִיפוֹ, וְצוּהָ לְהִנְיָחוֹ עַל צְנוּאר הַיֶּלֶד. אוּלַּם, הוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי תְנָאִים: הָאֶחָד, שִׁיחֻזִּיר הָאָב מִיָּד בְּבִקְרָא אֶת הַצְּעִיף, וְתְנָאִי שְׁנִי, שִׁישְׂאָר הַדְּבָר בְּסוּדֵי סוּדוֹת.

מִהֵרָ הָאָב וְעֻטָּף אֶת צְנוּאר יְלָדוֹ בְּצְעִיפוֹ שֶׁל הָרַב, וְרָאָה זֶה פְּלֵא – מִיָּד הַחֲלוֹת הַיֶּלֶד לְנִשְׁוֹם לְרוּחָהּ, וְהַסְּכָנָה חֲלָפָה. עִם שַׁחַר הַחֻזִּיר הָאָב אֶת הַצְּעִיף לְרַב, וְהוֹדָה לוֹ בְּרָגֶשׁ עַל הַצְּלַת יְלָדוֹ. נִעְנָה לוֹ הָרַב: "לֹא עֲשִׂיתִי מְאוּמָה, זְכוֹת עֲמַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַסְּפוּגָה בְּצְעִיף עֲמָדָה לְיִלְדוֹ!". "וּמַדּוּעַ הִתְנַהֵּ עִמִּי הָרַב אֶת הַתְּנָאִים הָאֵמוּרִים?" – הַפְּצִיר בּוֹ הָאָב שִׁיִּסְבִּיר לוֹ. הִבְהִיר לוֹ בְּעַל ה"כְּתָב סוֹפֵר": "אֶת הַצְּעִיף בְּקִשְׁתִּי מִשׁוּם שְׁאִין לִי צְעִיף נוֹסָף, וְאֲנִי זְקוּק לוֹ (יַעַן כִּי סָבַל מִעֲנִי וּמִמַּחֲסוֹר). וּמַדּוּעַ לְהַשְׂאִיר אֶת הַעֲנָיִן בְּסוּדֵי הָרַי, כָּל שְׁעוֹת הַיּוֹם טוֹרְדִים אֶת מְנוּחָתִי בְּעֲנִינֵי הָעִיר, וְלִכֵּן לּוֹמֵד אֲנִי רַק בְּשְׁעוֹת הַלִּילָה הַמְּאוּחָרוֹת. וְעַתָּה, אִם יוֹדַע לְאַנְשֵׁי הָעִיר שְׁאֲנִי עֹר בְּשְׁעוֹת אֵלוֹ, יִטְרִיחוּנִי גַם אֲנִי, וְאַהֲרִיָּה בְּטַל מְלִימוּדֵי לְגַמְרִי, וְאֲזוּ מְנִין יְהִיָּה לְךָ צְעִיף לְרַפּוּאָה?".

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "אֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחֻמִּים" רְאִשֵׁי תֵיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:07

עֲרַשׁ"ק כַּג' אִיר תִּשְׁע"ד (3.5.2014) "צִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:20 (ר"ת 21:04)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה: **בְּאֵשׁ, בְּמַיִם וּבַמִּדְבָּר**. מָה אֵלוֹ בְּחִינָם לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם, כִּי גַם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה – חִינָם הֵם. מְעִירִים עַל-כֵּן חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלֶּה – **הָאֵשׁ, הַמַּיִם וְהַמִּדְבָּר** – מוֹרִים לְאָדָם אֶת הַדֶּרֶךְ שְׁעָלָיו לְלַכֵּת בָּהּ, כִּדֵּי לְעֹלוֹת בְּמַעְלוֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה: **הָאֵשׁ** – זוֹ שְׁלֵהֶבֶת יְהוָה, הַלֵּהֵט וְהַהֲתַלְהֵבוֹת שֶׁבְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שֶׁבְּשָׂמַיִם. **הַמַּיִם** – זוֹ שְׁפִלוֹת הַרוּחַ, הָעֲנֻתוֹת. וְהַמִּדְבָּר – הוּא סִמּוֹל הַצְּנִיעוּת וְהַהֲסַתְּפָקוֹת בְּמוֹעֵט, כְּמֵאמֶר חוֹ"ל: "כִּי הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה: פֶּת בְּמַלְחָת תֹּאכַל, וּמַיִם בְּמִשׁוּרָה (=בְּמִידָה קִטְנָה) תִּשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישֵׁן. וְאִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵן – אֲשַׁרְיָךְ וְטוֹב לָךְ" (אבות ו', ד').

דְּבַר אַחַר אָמַר רַבִּי אֲבָא בַר כַּהֲנָא: בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה: בְּאָרֶץ מִצְרַיִם, בְּהַר סִינַי, וּבְאַהֲל מוֹעֵד. בְּאָרֶץ מִצְרַיִם: פְּרַשְׁת פְּסָחִים, פְּרַשְׁת בְּכוֹרוֹת וּפְרַשְׁת תְּפִילִין (שְׁמוֹת יב', יג'). בְּהַר סִינַי נִתְּנוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, וְכֵן הַדִּינִים וּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁפָּן. וּבְאַהֲל מוֹעֵד נִתְּנוּ הַקְּרָבָנוֹת וְשֶׁאֵר הַמִּצְוֹת.

וְלָמָּה בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה? – לְלַמְּדֵנוּ שֶׁהַתּוֹרָה נִמְשָׁלָה לְשִׁלְשָׁה דְבָרִים: **לְמַיִם, לְיָיִן וּלְחֶלֶב**. חֶלֶב – מָה חֶלֶב, מִחֵיה אֶת הַתִּינוּק – כִּי הַתּוֹרָה מִחֵיה אֶת לוֹמְדֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ז', יב'): "הַחֲכָמָה תִּחֵיה בְּעֵלְיָהּ". **יָיִן** – מָה **יָיִן**, מִשְׁמַח אֶת הַלֵּב – כִּי דְבָרֵי הַתּוֹרָה מְשַׂמְחִים אֶת הָאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר: "פְּקוּדֵי (=פְּקוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת) ה' יִשְׂרָאֵל מְשַׂמְחֵי לֵב" (תהילים יט', ט'). **מַיִם** – מָה **הַמַּיִם**, מְסוּרִים (=נִתְּנִים) לְכָל – כִּי גַם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, כָּל מִי שְׂרוּצָה יָכוֹל לְבוֹא וּלְלַמּוֹד.

וְעוֹד מוֹסִיפִים חוֹ"ל, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה בַּמִּדְבָּר, שֶׁהוּא הַפְּקָר לְכָל, לְלֹא בְּעֵלִים, וְכָל הַרוּצָה יָכוֹל לְזַכּוֹת בָּהּ. וְכֵן, מָה הַמִּדְבָּר הַזֶּה, שְׂאִין הָאָדָם יָכוֹל לְהִלָּךְ עַד סוּפוֹ – כִּי הֵם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂאִין לְאָדָם כַּח לְהַגִּיעַ עַד סוּפָם. "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

אָמַר רַבִּי נִפְתָּלִי מְרֻפְשֵׁיץ: מְצִינוּ שֶׁהַתּוֹרָה נִמְשָׁלָה לְמַיִם, הַהוֹלְכִים מִמְּקוֹם גְּבוּהָ לְמְקוֹם נְמוּךְ. וְזֹאת, כִּדֵּי לְלַמְּדֵנוּ שְׂאִפִּילוֹ הָאָדָם הַפְּחוֹת שֶׁבְּפָחוֹתִים מְסוּגָל לְקְלוֹט אֶת אוֹר הַתּוֹרָה, הַמְגִיעַ גַּם אֵלָיו. וְרָמְזוּ לְדַבֵּר זֶה: הַקַּב"ה נָתַן אֶת תּוֹרָתוֹ בַּמִּדְבָּר שְׂמֵמָה, מְקוֹם נְחֹשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב, בְּעוֹבֵי הַרִיקָנוֹת וְהִישִׁימוֹן, הַמְּקוֹם הַנְּחוּת בְּיֹתֵר בְּכַדּוֹר הָאָרֶץ הַמְּיוֹשֵׁב – שֶׁם נָתַן הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּדֵּי לְהוֹרוֹת לָנוּ, כְּאֵמֹר, שֶׁכָּל אָדָם, וְאִפִּילוֹ בַּמְּדֻרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה בְּיֹתֵר, אִם רַק רוּצָה הוּא, יָכוֹל לְהַתְּחַבֵּר אֶל הַתּוֹרָה וּלְקְלוֹט אֶת אוֹר הַקְּדוּשָׁה.

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

הַחֲכָם הַמוֹפְלָג רַבִּי חַיִּים יוֹסֵף דּוֹד אֲזוּלָאִי, הֵלֵא הוּא "הַחִיד" א", מְצִינָ שׁ"בַּמִּדְבָּר סִינַי" הוּא בְּגַמְטְרִיָּה "שְׁלוֹם" (386). וְכַבֵּר הָעִירוֹ חוֹ"ל בְּמַכִּילְתָּא לְפְרַשְׁת "יִתְרוֹ", שֶׁבְּבוֹאֵם לְמִדְבָּר סִינַי הָיוּ כָּל הַשְּׁבִטִים מְאוּחָדִים וּמְלוּכָדִים, כְּפָתוּב (בְּלִשׁוֹן יְחִיד): "וַיִּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת יט', ב') – כְּאִשׁ אַחַד, בְּלֵב אַחַד (עַפ"י רש"י). וּבִזְכוּת זֶה, זָכוּ אֲבוֹתֵינוּ לְמַעֲמַד הַנְּשָׁגֵב שֶׁל קַבְּלַת הַתּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה. מוֹסִיף "הַחִיד" א" בְּעִנְיָן זֶה, וְאוֹמֵר: כִּיּוֹן שְׂבָרוּב הַשְּׁנַיִם, קוֹרְאִים אֶת פְּרַשְׁת "בַּמִּדְבָּר" בְּשִׁבְת שְׁלִפְנֵי חֵג הַשְּׁבוּעוֹת – מִן הָרְאוּי לְהַרְבוֹת בְּעֲשִׂית שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ קוֹדֵם חֵג מִתֵּן תּוֹרָה, כְּדֶרֶךְ שְׂאֵנוּ נוֹהֲגִים בְּכָל שָׁנָה לְפָנֵי הַיָּמִים הַנּוֹרְאִים.

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

פְּרַשְׁת "בַּמִּדְבָּר" נִקְרָאת, בְּדֶרֶךְ כָּלָל, בְּשִׁבְת שְׁלִפְנֵי חֵג הַשְּׁבוּעוֹת, חֵג מִתֵּן תּוֹרָתֵנוּ. דְּבַר זֶה – אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל – הוּא מִתְקַנֵּת עֲזָרָא הַסּוּפֵר, כִּדֵּי לְהַפְּסִיק בֵּין דְּבָרֵי הַתּוֹכְחָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּפְרַשְׁת "בְּחֻקֵּי", לְבִין חֵג הַשְּׁבוּעוֹת – שְׁלִפְנֵי חוֹ"ל הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְפָרוֹת הָאֵילָן (רֹאשׁ הַשָּׁנָה א', ב').

נֹאמֵר בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (א', ז'): בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה: **בְּאֵשׁ**, **בְּמַיִם** וּבַמִּדְבָּר. מִה אֵלוּ, בְּחִינָם לְכֹל בְּאֵי הָעוֹלָם, כִּד דְּבַרֵי הַתּוֹרָה – חִינָם הֵם. כְּמוֹ כֵּן, אֹמְרִים חו"ל, שְׁשִׁלְשַׁת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, שִׁבְחָם נִתְּנָה הַתּוֹרָה – **בְּאֵשׁ**, **בְּמַיִם** וּבַמִּדְבָּר – רוּמְזִים גַּם עַל מְסִירוֹת נַפְשָׁם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים. "**בְּאֵשׁ**" – רִמְזוּ לְמַעֲשֵׂה אֲבִירָהּ אֲבִינוּ, שְׁקַפֵּץ לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ לְמַעַן אֲמוּנָתוֹ. "**בְּמַיִם**" – רִמְזוּ לְמַעֲשֵׂה נַחֲשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב, שְׁקַפֵּץ לְיָם-סוּף בְּרֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְפָנֵי שְׁנַבְקֵעַ הַיָּם. "וּבַמִּדְבָּר" – רִמְזוּ לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁהִלְכוּ אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר, בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה. "וְשִׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁפַּן הָעֵדוּת" (א' נג')

תְּמַהוּ חו"ל: הֲלֹא הַלְוִיִּם נִפְקְדוּ(=נִסְפְּרוּ) מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה, כְּכַתוּב: "פָּקֵד אֶת בְּנֵי לְוִי... מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם", וְעַם זֹאת נוֹעְדוּ לְהִיּוֹת "שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ". וְאִיזוֹ שְׁמִירָה יְכוּל לְשִׁמּוֹר תִּינוּק בֶּן חֹדֶשׁ יָמִים? אֲלֹא – אֹמֵר בְּעַל "אֲבִי אֶזֶל" – דְּבַר זֶה בָּא לְלַמְּדֵנוּ כִּי הַשְׁמִירָה מְסַבֵּב לְמִשְׁפָּן לֹא נִשְׂאָה אֹפִי גּוֹפְנִי, אֲלֹא רוּחָנִי בְּלִבְד. לֹא בְּפוֹחֶם הַגּוֹפְנֵי שְׁמָרוּ הַלְוִיִּם עַל הַמִּשְׁפָּן, כִּי אִם בְּקִדּוּשָׁתָם וּבְרַמְתָּם הַרוּחָנִית. וּבְסִגּוּלוֹת אֵלֶּה הֵיחָד בֶּן הַלְוִיִּם מְחוּנָן מִיַּד עִם צֵאתוֹ לְאוֹרֵי הָעוֹלָם.

"כֹּאֲשֶׁר יַחֲנוּ בֶן יִסְעוּ" (ב' יז')

מַעֲרִימִים כְּאֵן חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: פְּעָמִים רַבּוֹת אָנוּ נִתְקַלְמִים בְּבְנֵי אָדָם, הַקּוֹבְעִים עֵתִים לַתּוֹרָה וּמְדַקְדְּקִים בְּמַצּוֹה קְלָה כְּבַחְמוּרָה – כָּל עוֹד הֵם מְצוּיִים בְּעִיר מְגוּרֵיהֶם, וּמְנַהֲלִים אוֹרַח חַיִּים קְבוּעַ וּמְסוּדָר. אֵךְ בְּשַׁעָה שֶׁהֵם מְטַלְטְלִים בְּדַרְכֵי, הַרְחַק מִבְּתֵיהֶם וּמַעֲרִים, וּמִשְׁנִים אֶת אוֹרְחוֹתֵיהֶם הַקְּבוּעִים, הֵם מוֹרִים הֵיטֵר לְעַצְמָם לְמַעַט בַּתְּלִמוּד תּוֹרָה וּלְזִלְזָל בְּמַצּוֹת שׁוֹנוֹת.

כְּלָפִי מְנַהֵג נִפְסֵד זֶה שֶׁל רַבִּים וְטוֹבִים בְּיִשְׂרָאֵל, קוֹרֵאת כְּאֵן הַתּוֹרָה: "כֹּאֲשֶׁר יַחֲנוּ בֶן יִסְעוּ" – עַל כָּל אָדָם לְהִתְנַהֵג בְּשַׁעַת מְסַעוֹ בְּדַרְכֵי כְּפִי שֶׁהוּא מִתְנַהֵג בְּבֵיתוֹ וּבְעִירוֹ. וְכֵן נֹאמֵר בְּפִרְשַׁת "שְׁמַע": "וְדַבַּרְתָּ בְּסִימָהּ (בְּסִימָהּ) הַתּוֹרָה) בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךְךָ". כִּי מְבַחֲנוּ שֶׁל הָאָדָם שׁוֹמֵר הַמַּצּוֹת הוּא לְעִמּוּד בְּנִסְיוֹן הַקֶּשֶׁה שֶׁל טְלִטּוּלֵי הַדַּרְךָ, בְּלִי לוֹתֵר עַל קוֹצוֹ שֶׁל יו"ד, וּלְהַקְפִּיד לְלֹא פְּשׁוּרוֹת בְּקִיּוּם הַמַּצּוֹת.

"וַיִּפְקֹד אֶתְּם מֹשֶׁה עַל פִּי ה'" (ג', טז')

אָמַר מֹשֶׁה לְפָנָי הַקַּב"ה: אֶתְּהָ אֹמֵר לִי, שְׂאֲמָנָה אֶתְּם(=אֶת בְּנֵי לְוִי) מִבֶּן חֹדֶשׁ. כְּלוּם יְכוּל אֲנִי לְהִיּוֹת מְחֻזָּר בְּחִצְרוֹתֵיהֶם וּבַתּוֹךְ בְּתֵיהֶם, וְלִסְפֹּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּשִׂאתָהּ אֹמֵר לִי: "כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם" (וְכוֹנֶנֶת מֹשֶׁה רִבְּנֵי הַיְתָה, שְׂאִין הַדְּבָר צְנוּעַ לְחִדּוֹר לְבֵיתוֹ וּלְפִרְטִיוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם). אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: אֶתְּהָ עוֹשֶׂה אֶת שְׁלִיךְ, וְאֲנִי עוֹשֶׂה אֶת שְׁלִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַלְוִי, בְּשֵׁם רַבִּי שְׁלוֹם: הִיָּה מֹשֶׁה הוֹלִיךְ וְעוֹמֵד עַל פֶּתַח אֶהְלִיָּהֶם, וְהַשְׁכִּינָה מְקַדְמָתָ וְאוֹמְרָתָ לוֹ: חֲמִשָּׁה תִּינוּקוֹת יֵשׁ בְּבֵית זֶה, שְׁמוֹנָה תִּינוּקוֹת יֵשׁ בְּאֶהֱלָה זֶה, עֶשְׂרֵה תִּינוּקוֹת יֵשׁ בְּאֶהֱלָה זֶה, וְכו'. הוּא שְׂנֵאֲמָר: "וַיִּפְקֹד אֶתְּם מֹשֶׁה עַל פִּי ה'" – כְּשֵׁם **וְהַשְׁכִּינָה** אוֹמְרָתָ לוֹ.

"וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדִיּוֹם..." (ג', מט')

מְסוּרַת מְקוּבְּלָתָּהּ הִיא, שֶׁהָאוֹכֵל בְּסַעוּדַת פְּדִיּוֹן הַבֶּן, נֶחֱשֵׁב לוֹ כְּאִילוֹ צָם פַּד' (=84) תַּעֲנִיּוֹת. וְכֵן כּוֹתֵב רַבִּי חַיִּים חֲזוֹקִיָּהוּ מְדִינִי (רַבָּה שֶׁל חֲבֵרוֹן בְּתַחֲלִילַת הַמַּאֲהָ), בְּסַפְרוֹ "שְׁדֵי חֲמֵד": בְּהִיּוֹתִי בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ, יְרוּשָׁלַיִם, בְּשַׁנַּת תַּרנ"ט, הִזְמִינּוּ אוֹתִי לְפְדִיּוֹן הַבֶּן, וְאָמְרוּ לִי שִׁישׁ(=שְׁכַתוּב) בְּסַפְרִים, שְׁסַעוּדַת פְּדִיּוֹן הַבֶּן עוֹלָה פַד' תַּעֲנִיּוֹת! וְסִמְךָ לְדְבַר הַבִּיאוֹ רִמְזוּ מִן הַכְּתוּב: "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדִיּוֹם" – פְּדִיּוֹם אוֹתִיוֹת פַד' יוֹם, שְׁשִׁקוּלָה סַעוּדַת הַפְּדִיּוֹן כֶּ-פַד' יָמֵי צוּם.

"מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל"

מְסוּפָר עַל הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים מְצַאנּוֹ, שֶׁבְּהִיּוֹתוֹ בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים בְּלִבְד, יָדַע כְּבָר בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל תַּרנ"ג(=613) הַמַּצּוֹת, כְּפִי שְׁסוּדָרֵן הַרְמַב"ם. שְׂאֵלוֹ אֶת חַיִּים הַפְּעוּט: מִה רְאִיתָ תּוֹעֵלָתָ לְלִמּוּד בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל תַּרנ"ג הַמַּצּוֹת? עָנָה לָהֶם חַיִּים הַקָּטָן, וְאָמַר: נוֹכַחְתִּי לְדַעַת, כִּי חֲלִילִים חֲיִיבִים לְדַעַת בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל הַפְּקוּדוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִפִּי הַמְּפָקֵד. גַּם אָנוּ, הַיְהוּדִים, חֲלִילִים בְּצָבָאוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְדַעַת בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל הַפְּקוּדוֹתֵינוּ וְחֻקֵּינוּ. וְהִיּוֹת וְאֲנִי מִשְׁתַּוְּקָק לְהִיּוֹת חֵיל טוֹב וּמְצַטִּין בְּצָבָא ה', לְמַדְתִּי כְּבָר אֶת כָּל הַחֻקִּים בְּעַל-פֶּה...

שְׁכַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!